

національній безпеці;

- впровадження на рівні підзаконних актів чітких процедур обміну інформацією між суб'єктами забезпечення національної безпеки для підвищення ефективності міжвідомчої координації та взаємодії;

- розширення функціональних можливостей органів, відповідальних за моніторинг загроз національній безпеці, шляхом надання їм додаткових повноважень у сфері прогнозування та оцінки ризиків;

- впровадження навчальних програм для співробітників відповідних органів, спрямованих на підвищення їхньої компетенції в управлінні загрозами;

- забезпечення регулярного аудиту системи моніторингу загроз національній безпеці для виявлення прогалин та їх оперативного усунення;

- створення єдиної цифрової платформи для обміну даними між державними органами, що дозволить зменшити дублювання інформації та прискорити процеси реагування на виклики та загрози національній безпеці країни.

1. Романов І. В. Державне управління сектором безпеки і оборони: теорія, практика, стратегія: монографія. К. : ННДЦ ОТ і ВБ України, 2007. 218 с.

2. Качинський А. Б. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень. К. : НІСД, 2013. 104 с.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.03.2021 р. «Про Стратегію воєнної безпеки України»: Указ Президента України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>.

Ярослав КІНАШ

аспірант кафедри теорії держави і права
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ВЗАЄМОДІЯ ПРОКУРАТУРИ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Ще декілька років тому питання безпеки у переважній більшості розвинутих країн світу відійшло на другий план, а в основному фокусі уваги опинилися більш актуальні проблеми сьогодення. Видатний філософ та історик нашого часу Ю. Харрі зазначив: «більша частина людства стала сприймати війну як щось просто неможливе. Уперше в історії уряди, корпорації і приватні особи, зазираючи у своє найближче майбутнє, не вважають війну ймовірною подією» [1, с. 18]. Проте через сім років після написання вказаних слів сучасний світ зіштовхнувся з безпрецедентними викликами у сфері безпеки. Нові реалії міжнародних відносин у безпековій сфері вимагають більш тісної взаємодії між правоохоронними органами. Одну з ключових ролей у підтримці дієвого механізму у забезпеченні верховенства права та ефективної координації між правоохоронними структурами, в контексті міжнародної та національної безпеки, відіграють органи прокуратури.

Конституцією України визначено: «забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом» [2]. У свою чергу, взаємодія прокуратури та правоохоронних органів базується на чітких законодавчих нормах, які визначають повноваження та механізми співпраці. Важливу роль відіграють міжнародно-правові документи, такі як Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності, угоди з Інтерполом та Європолем.

Серед правоохоронних органів забезпечення національної безпеки в Україні здійснюється, зокрема, спільними зусиллями Національної поліції України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, Державної прикордонної служби України та Національного антикорупційного бюро України, при цьому органи прокуратури в міру своїх повноважень здійснюють координацію усіх правоохоронних органів у сфері протидії злочинності. Так, керівництво органів прокуратури відповідно до розподілу обов'язків координує діяльність правоохоронних органів відповідного рівня, у тому числі міжрегіональних, повноваження яких поширюються на декілька адміністративно-територіальних одиниць, у сфері протидії злочинності. Завданнями такої координації є:

- розробка та впровадження у діяльність правоохоронних органів та органів прокуратури пріоритетів кримінально-правової політики, сучасних підходів до протидії злочинності;
- визначення основних напрямів та проблем у правозастосовній і правоохоронній діяльності щодо запобігання та протидії злочинності на основі аналізу її структури, динаміки та прогнозування тенденцій, підготовка пропозицій щодо шляхів вирішення відповідних проблем із метою сприяння у виконанні завдань кримінального провадження;
- розробка, узгодження і реалізація спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення, розкриття, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, причин та умов, які сприяли їх вчиненню;
- підготовка пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері протидії злочинності [3].

Ключовими аспектами в забезпеченні національної та міжнародної безпеки є ефективна протидія транснаціональній організованій злочинності, корупції та тероризму. Сучасні виклики вимагають від правоохоронних органів та прокуратури імплементації у їхню діяльність новітніх підходів у роботі, зокрема щодо швидкого обміну оперативною інформацією, використання міжнародних баз даних, застосування цифрових технологій та аналітичних інструментів, які суттєво покращують процес розслідування та сприяють викриттю злочинної діяльності. Законодавство України дає змогу органам прокуратури не тільки ефективно виконувати запити про правову допомогу, а й брати активну участь у міжнародних заходах протидії міжнародній організованій злочинності. А звідси – оцінка міжнародною спільнотою ефективності діяльності правоохоронних органів України у протидії міжнародній організованій злочинності [4].

Положеннями ч. 1 ст. 92 Закону України «Про прокуратуру» визначено, що органи прокуратури, згідно з міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та кримінальним процесуальним законодавством України, здійснюють співробітництво з компетентними органами інших держав з питань проведення процесуальних дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, видачі осіб, які їх вчинили, перейнятті кримінального провадження та з інших питань, передбачених такими договорами. У разі відсутності міжнародного договору України співробітництво у цій сфері здійснюється органами прокуратури України на підставі взаємних письмових гарантій [5]. Ключову роль у міжнародному розшуку злочинців, боротьбі з транснаціональною злочинністю та тероризмом відіграє Інтерпол. На сьогодні Україна є активним членом Інтерполу, що дозволяє прокуратурі та правоохоронним органам здійснювати обмін інформацією, ініціювати міжнародний розшук осіб та брати участь у координаційних заходах щодо запобігання міжнародній злочинності. Крім того, співпраця з Інтерполом дає можливість ефективного контролю за незаконними фінансовими потоками, запобігання фінансуванню тероризму та боротьби з торгівлею людьми, що, у свою чергу, сприяє зміцненню міжнародної безпеки та забезпеченню ефективного міжнародного правопорядку.

Також важливою складовою у забезпеченні національної та міжнародної, зокрема економічної, безпеки є міжнародна співпраця щодо розшуку та повернення активів в Україні, що покладається на Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) та на Офіс Генерального прокурора [6]. Взаємодія з міжнародними партнерами та використання механізмів Інтерполу дозволяють виявляти, арештовувати та повертати активи, що були незаконно виведені за межі країни. Це забезпечує ефективну боротьбу з корупційними схемами, відмиванням коштів і економічними злочинами, що мають міжнародний характер.

Г. Буяджи зазначає, що сьогодні органи країн світу, які опікуються питаннями повернення та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, співпрацюють між собою в рамках універсальних та регіональних ініціатив, зокрема таких, як:

- 1) Камденська міжвідомча мережа з питань повернення активів (CARIN – Camden Assets Recovery Interagency Network) – неформальна мережа, яка включає експертів у сфері розшуку незаконних активів;
- 2) Ініціатива з повернення викрадених активів (StAR – Stolen Asset Recovery Initiative) – партнерська ініціатива Групи Світового банку та Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності, яка підтримує міжнародні зусилля, спрямовані на припинення практики приховування активів, отриманих від корупційних злочинів;
- 3) Глобальна ініціатива контактних пунктів Інтерполу (Interpol Global Focal Point Initiative) – формує платформу для обміну інформацією в частині розшуку та повернення

незаконних активів [7 с. 146].

Отже, ефективна взаємодія прокуратури та правоохоронних органів є архіважливою для забезпечення національної та міжнародної безпеки. Попри напрацьовані механізми співпраці існують багато проблемних аспектів, серед яких можна виділити, зокрема, формальні ускладнення, дефіцит кадрів та технічного забезпечення, а також складнощі у міжнародному правовому регулюванні таких інститутів, як екстрадиція та боротьба з транснаціональною злочинністю. Вирішення цих питань потребує подальшого вдосконалення нормативно-правової бази, впровадження сучасних цифрових технологій, розширення міжнародної співпраці та створення єдиних інформаційних систем. Тільки комплексний підхід та посиленна координація зусиль на національному та міжнародному рівнях дозволять ефективно протидіяти сучасним викликам безпеки та забезпечити верховенство права.

1. Харарі Ю. Н. Homo Deus. За лаштунками майбутнього. 2015. 357 с. URL : https://batrachos.com/sites/default/files/pictures/Books/Harari_2018_Homo%20Deus.pdf.

2. Конституція України від 28.06.1996 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

3. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності: наказ Офісу Генерального прокурора від 08.02.2021 р. № 28. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0028905-21#Text>.

4. Грицюк І. В. Протидія розслідуванню злочинів у сфері оподаткування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Ірпінь, 2012. 19 с.

5. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.

6. Домбровська О. В., Ховпун О. С., Часова Т. О. Міжнародна співпраця щодо розшуку та повернення активів. *Право і суспільство*. 2023. С. 297-301.

7. Буяджи Г. Історія формування та передумови виникнення Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 143-147.

Петро КУЧЕРЯВИЙ

аспірант

Національної академії Державної

прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького

(м. Хмельницький, Україна)

<https://orcid.org/0009-0002-4247-9649>

ПРАВОВІ ОСНОВИ ТА НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ, НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Взаємодія органів прокуратури, Національної поліції України та Державної прикордонної служби України є фундаментальною складовою забезпечення національної безпеки та ефективної протидії злочинності. В умовах збройної агресії російської федерації проти України, значного зростання рівня злочинності, активізації організованих злочинних угруповань та зростаючих загроз національній безпеці координація між правоохоронними органами набуває особливої актуальності. Незаконний обіг зброї, наркотиків, контрабанда та міграційні виклики вимагають чіткої та ефективної взаємодії між різними відомствами. Діяльність правоохоронних органів повинна бути спрямована на забезпечення правопорядку, недопущення терористичних загроз, ефективну боротьбу з корупцією та організованою злочинністю.

Ця співпраця регулюється системою нормативно-правових актів, які визначають процедури та механізми спільних дій, спрямованих на підтримання правопорядку та захист державного суверенітету. Основою для координації дій між зазначеними органами є низка законів та підзаконних актів. Зокрема, Закон України «Про прокуратуру», серед іншого, визначає функції та повноваження прокуратури у сфері нагляду за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування та підтримання публічного обвинувачення в суді. Цей закон встановлює, що прокуратура координує діяльність правоохоронних органів у сфері боротьби зі злочинністю, забезпечуючи узгодженість їхніх дій [1]. Закон України «Про Національну поліцію» регламентує діяльність поліції у сфері охорони прав і свобод людини, протидії злочинності та підтримання публічної безпеки і порядку. У цьому законі підкреслюється необхідність співпраці поліції з іншими